

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, Olim S. Congregationis Indicis Consvltoris, &
insignis Ecclesiæ Vimaransensis Thesaurij maioris, Demvm
Episcopi Vgentini, Et A Consiliis ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1655

XXIII. De Parocho, an, & quando sit dandus ei coadiutor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98569)

CAPVT XXIII.

Parocho an & quando sit dandus
coadiutor?

S V M M A R I V M.

- 1 Coadiutor temporalis & renocabilis dari solet Ecclesie Rectori ob ægritudinem, vel infirmitatem animi, seu corporis, facto inutili.
- 2 Episcopus potest dare ex causa coadiutorem Ecclesie Rectori.
- 3 Parochus inutilis effectus non est suo beneficio priuandus.
- 4 Declaratur tex. in cap. tua nos, de cleric. ægrot.
- 5 Leproso Parocho
- 6 Paralytico
- 7 Dementi, vel furioso
- 8 Illiteratis, & imperitis Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, seu Parochis si alias honestæ vitæ sint, deputat Episcopus coadiutores pro tempore.
- 9 Imperiti Parochi dicuntur illi, qui inhabiles sunt ad exploranda ea, quæ incumbunt muneri, ac oneri beneficij, quod habent.
- 10 Appellatio ad effectum suspensiuum tantum tollitur per decretum Concil. Trident. sess. 21. de refor. cap. 6.
- 11 Coadiutoris datio non censetur comprehensa in generali Vicariatus commissione.
- 12 Parocho, seu Rectori de coadiutore providendum est propter auctam populi numerositatem.
- 13 Parocho, quando est suspectus de dilapidatione bonorum Ecclesie, datur coadiutor.
- 14 Coadiutores ad personalem residentiam, sicut Rectores ipsi, tenentur.
- 15 Coadiutus etiam residere tenetur.

EMPOREALIS coadiutor, & renocabilis dari solet Ecclesie Rectori ob ægritudinem, vel infirmitatem animi, seu corporis, facto inutili, & ministrare impotenti, ut pro eo ministret, & officium exerceat cum congrua portione ex redditibus beneficij ei assignanda: Ita Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 9. ex num. 19. Nicol. Garc. de benefic. part. 4. cap. 5. à princip. † Huiusmodi autem coadiutoris datio fieri potest ab Episcopo, quia instituere, & destituere valet, à fortiori poterit coadiutores dare, ex Gáb. de offic. & potestate Legati à latere, lib. 5. tit. de coadiutor. n. 3. Gon-

zal. d. §. 9. num. 36. Quam verò auctoritatem, & potestatem habeat huiusmodi coadiutor, ostendit Machado *en su perfetto Confessor* 3. cura de Almas, lib. 4. p. 2. trat. 4. docum. 1. n. 4.

Non est enim iustum ut Parochus inutilis ut supra effectus suo priuetur beneficio, quia afflictis non est danda afflictio, d. c. de Rectoribus, cap. ex parte, cap. fin. de clerico ægrot. c. 1. eod. tit. in 6. Nauarr. conf. 1. eod. tit. Gonzal. d. §. 9. num. 32. Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 5. † Nec contrarium videtur firmare tex. in cap. tua nos, illo tit. ibi, debet officio remoueri, quia intelligitur quoad exercitum, & actum, non verò à iure, & titulo beneficij: ita Lancel. in Instit. Canon. lib. 1. tit. de coadiutor. §. 1. & vlt. Suar. tom. 5. de censur. disp. 51. sect. 2. ad fin. Nicol. Garc. d. cap. 5. num. 6. Campan. in diuersorio Iuris Canon. rub. 11. cap. 17. num. 160. ante vers. addo, Salgado de protecl. Regia tom. 1. par. 3. cap. 2. num. 44.

Ex quibus autem causis coadiutor huiusmodi assignari debeat, habetur latè in tit. de clerico ægrotante, vel debil. in Decretalib. & in Sexto. Vnde colliges quòd leproso Ecclesie Rectori, siue Parocho datur coadiutor, ut in cap. de Rectoribus, & in cap. tua nos, illo tit. Maiol. de irregul. lib. 2. cap. 18. col. 3. Henriquez in sum. lib. 14. de irregular. cap. 8. §. 8. in princip. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 5. q. 3. num. 20. & lib. 7. quest. 20. num. 8. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. resol. 494. n. 5. in 2. edit. & par. 4. resol. 543. n. 5. latè Campan. in diuers. Iuris Canon. rub. 11. cap. 17. à num. 154. vbi num. 160. subdit, attenta Pij V. Constitutione, posse leprosum coram Ordinario liberè resignare, non tamen ad id cogi inuitum, tamen si non dubitet quòd habenti curam animarum etiam inuito dandus sit coadiutor.

Paralytico debet dari coadiutor, cap. vlt. de clerico ægrot. Gonzal. d. §. 9. num. 24. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori eccles. resol. 494. n. 7. Scip. de Rubeis in aphorismis Episcopalis. verb. coadiutor, n. 6.

Dementi quoque vel furioso datur coadiutor, ut in cap. vnic. §. si verò, de clerico ægrot. lib. 6. Nauar. conf. 3. num. 2. eod. tit. Anchar. conf. 188. Visis, num. 7. Bertachin. de Episcopo. p. 2. lib. 4. num. 24. Flamin. Paris. d. lib. 6. questione 20. num. 9. Gonzal. d. §. 9. num. 23. Card. Tutch. d. concl. 402. n. 3. Aloyf. Ricc. in d. praxi p. 4. resol. 543. num. 4.

Illiteratis, & imperitis Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, seu Parochis, si alias honestæ vitæ sint, deputat Episcopus tantquam Sedis Apostol. delegatus coadiutores pro tempore, secundum dispositionem Concil. Trident. sess. 21. de refor. c. 6. tradunt Sbroz. de officio Vicary l. 2. quest. 2. 12. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 21. lit. G. in nouiss. edit. Franc. Leo in thesauro fori eccles. par. 2. cap. 2. num. 71. Renac

Renat. Chopin. *lib. 2. monastic. tit. 3. numer. 7.*
Camil. Borel. *in sum. decis. p. 1. tit. 9. numer. 21.*
Grilenzon. *conf. 5. numer. 3.* Vgolin. *de officio*
Episcopi cap. 5. in princip. num. 2. Scipio de Ru-
beis *d. verb. coadiutor. num. 3.* Zerol. *in praxi E-*
piscop. par. 1. verb. Parochia §. 7. vbi subdit pro-
cedere in Parochiis exemptis, Campan. *in*
diuers. iuris Canon. rub. 5. cap. 5. Nouar. *in sin-*
gular. Canon. concl. 56. & 57. Ego ipse *de officio,*
& potest. Episcopi. p. 3. alleg. 63. num. 6. cum seqq.
Sicut etiam poterit Episcopus modernus ex
rationabili causa superueniente iterum exa-
minare approbatum, & prouisum de Eccle-
sia Parochiali in forma *Dignum*, vt censuit
Sacr. Congr. Conc. *in Placentina 26. Aug. 1628.*
cuius memini *in collect. Bullar. verb. approbare.*

9 Imperiti autem ad hunc effectum dicun-
tur illi, qui inhabiles sunt ad exploranda ea,
quæ incumbunt muneri, ac oneri beneficij,
quod habent, & secundum dignitatem, sta-
tum, & officium, ad quod assumuntur, ex
adductis per Aloyf. Ricc. *in d. praxi p. 4. re-*
sol. 547.

10 Quæ quidem coadiutoris datio vigore
præfati Conciliaris decreti non est attentata,
etiam si sit executata post appellationem
interpositam à sententia eius, qui iudiciali-
ter processit, quia per illud decretum tollit-
ur appellatio ad effectum suspensiuum, sed
non deuolutiuum, vt ex Sacr. Congrega-
tionis, & Rotæ decisionibus probat Nicolaus
Garc. *d. part. 4. cap. 5. num. 9. & 10.* quem refe-
ro Ego ipse *d. alleg. 63. n. 10.* nouissimè Aloyf.
Ricc. *in d. praxi, resol. 546. p. 4.* Ioan. Sanci. *in*
select. disp. 50. n. 4. vbi n. 7. affirmat nec solum
Concilij decretum permissionem continere,
ex eo videlicet quod dicat posse Episco-
pum deputare coadiutorem illiteratis Pa-
rochis, sed præceptum sub mortali obligans:
& à n. 11. probat posse Episcopum ad exa-
men vocare Parochos, vt ei per experien-
tiam innotescat, an illorum scientia sit exte-
nuata, & boni mores mutati; nam quamuis
à principio collationis Parochialis beneficij
scientia Parochorum fuerit nota, decursu
temporis diminui potest.

11 Comprehensa autem non censetur hu-
iusmodi coadiutoris datio in generali Vica-
riatus commissione, vt resoluunt Sbroz. *d. q.*
212. num. 2. Aloyf. Ricc. *d. resol. 494. n. 10. &*
in d. praxi. p. 4. resol. 545. Narbona *de appellatione*
à Vicario ad Episcopum. p. 1. n. 210. Nouar. *d.*
concl. 56. num. 3.

12 Item propter auctam populi numerosita-
tem prouidendum est Parocho, seu Rectori

de coadiutore, vt per Cæf. de Grassis *decis.*
unic. de paroch. Gonzal. d. §. 9. num. 26. Aloyf.
Ricc. *d. resol. 494. num. 8.* Quando enim so-
lus Curatus eodem tempore pluribus infir-
mis prouidere non potest, non datur iusta
causa diuidendi Parochiam, sed benè adhi-
bendi ministros coadiutores, vt censuit Ro-
ta *in Aquilana Nullitatis erectionis, 10. Maij*
1613. coram R. P. D. meo Pirouano, impressa per
Farin. decis. 484. num. 5. p. 1. recent. Nec Episco-
pus in vim Concilij Tridentini *sess. 21. de re-*
form. cap. 4. potest erigere coadiutoriam, sed
vtrique cogere debet Rectorem ad adiungē-
dum sibi tot Sacerdotes, qui sufficiant Eccle-
siis in Sacramentis ministrandis, vt attestatur
resolutum Armendar. *in addition. ad recopil.*
legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis. n. 43.
Vnde Sacr. Congreg. Concil. *in vna Oslunen.*
12. Iulij 1631. censuit Episcopum non posse
dismembrare partem curæ animarum ab
Ecclesia Parochiali subiecta Religioni Hie-
rosolymitanæ, & applicare alteri Ecclesiæ
eiusdem loci, sub prætextu quod populus
esset numerosus.

Et similiter quando Rector est sus-
pectus de dilapidatione bonorum Ecclesiæ,
prouidendum est ei de coadiutore, vt ex
Specul. Abb. & Mandos. resoluit idem Gonz.
dict. §. 9. num. 27. & Aloyf. Ricc. in dict. praxi,
par. 4. resol. 543. sub num. 7.

14 In his casibus, & aliis, si qui fuerint, te-
nentur coadiutores huiusmodi ad persona-
lem residentiam, sicut Rectores ipsi, vt cen-
suit Sacra Congreg. Concilij, prout nobis
idonei testes sunt Gonzal. *ad reg. 8. Cancel.*
gloss. §. 9. numer. 17. Galet. *in margarita ca-*
suum Conscient. verb. residentia 1. Piafec. *in pra-*
xi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 27. Campan. *in di-*
uers. iuris Canon. rub. 7. cap. 6. num. 104. San-
ctarel. *var. resolut. q. 4. num. 17.* quos cum aliis
refero *de officio & potestate Episcopi, p. 3. alleg.*
53. num. 58.

15 Tenentur etiam coadiuti residere; licet
enim coadiutor ratione infirmitatis Parochi
ei datus fuisset, nihilominus Parochus coad-
iutus debet residere in loco, vbi est Ecclesia
Parochialis, sicut declarauit eadem Sac. Con-
gregat. Concilij, teste Armendar. *in addit. ad*
recopilat. legum Nauarra, lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2.
sub tit. sed an Parochi debeant residere. n. 129. Sic
etiam si coadiutor detur inhabili, & illitera-
to, coadiutus per hoc abesse non poterit, ne
sit melioris conditionis stultus, quam littera-
tus, eadem Sacr. Congreg. teste Gonzal. *ad*
reg. 8. Cancel. gloss. §. 9. n. 30.